

**Školní vzdělávací program pro 1. stupeň
základního vzdělávání
„Montessori svět“**

**program montessori
realizovaný v Základní škole Praha 7, Korunovační 8
se sídlem Korunovační ul. 8/164, 170 00 Praha 7**

Dokument vstupuje v platnost dnem 1. 9. 2020

Projednán školskou radou dne: 6. 4. 2020

Projednán pedagogickou radou on-line ve dnech: 15. – 17. 4. 2020

V Praze dne 21. 4. 2020

razítko školy

ředitel školy: Mgr. Tomáš Komrska

komentáře:

OBSAH

I. Identifikační údaje	3
II. Charakteristika školy	4
II. 1. Úplnost a velikost školy	4
II. 2. Vybavení školy	4
II. 3. Charakteristika pedagogického sboru	4
II. 4. Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce	4
II. 5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	5
III. Charakteristika ŠVP	
III. 1. Zaměření školy – větev Montessori	6
III. 2. Výchovné a vzdělávací strategie	6
III. 3. Zabezpečení výuky žáků se spec. vzdělávacími potřebami	8
III. 4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	9
III. 5. Začlenění průřezových témat	10
IV. Učební plán	
IV. 1. Tabulace učebního plánu – 1. stupeň Montessori	12
IV. 2. Přehled využití časové dotace podle RVP – 1. stupeň Montessori	12
V. Učební osnovy	
V. 1. Učební osnovy pro 1. stupeň	13
V. 1. 1. <i>Charakteristika vyučovacího předmětu Kosmická výchova</i>	13
V. 1. 2. <i>Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Kosmická výchova 1. období (1. – 3. ročník)</i>	15
V. 1. 3. <i>Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Kosmická výchova 2. období (4. – 5. ročník)</i>	25
VI. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	
VI. 1. Pravidla pro hodnocení žáka	37
VI. 2. Kritéria hodnocení žáka	38
VII. Autoevaluace školy	43
Zkratky	44

I. Identifikační údaje

1.1. NÁZEV PROGRAMU

Školní vzdělávací program pro 1. stupeň
základního vzdělávání vytvořený dle RVP ZV

Motivační název

Montessori svět

Číslo jednací

Č. j.: 35/2020

1.2. PŘEDKLADATEL

Název školy

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

Adresa, kontakty

Korunovační ul. 8/164, 170 00 Praha 7
telefon: 223 018 913, mobil 731 189 723
E-mail: komrska@korunka.org
web: www.korunka.org

Ředitel školy a koordinátoři

Ředitel: Mgr. Tomáš Komrska
Koordinátoři ŠVP:
Mgr. Tomáš Komrska
Mgr. Radka Václavíková
Mgr. Iva Schmittová
Mgr. Iveta Šestáková

Právní forma

příspěvková organizace

1.3. ZŘIZOVATEL

Městská část Praha 7
U Průhonu 1338/38, 170 00 Praha 7
Ústředna telefon: 220 144 111
Podatelna telefon: 220 144 175
E-mail: podatelna@praha7.cz
Dat. schránka: r44b2x7

Zařazení do sítě škol

23. 2. 1996

1.4. DALŠÍ ÚDAJE

IČO	61389820
IZO zařízení	061389820
IZO škola	600039382
IZO školní družina	112600026
IZO školní jídelna	102461546

1.5. PLATNOST DOKUMENTU od 1. 9. 2020

Projednáno školskou radou dne: 6. 4. 2020

Projednáno pedagogickou radou dne: 15. – 17. 4. 2020

II. Charakteristika školy

II. 1. Úplnost a velikost školy

Charakteristika školy je součástí vzdělávacího programu ŠVP 3in platného od 31.8.2007.

Od 1.9.2016 byly uplatňovány ve třídách 1. stupně (vždy jedna třída v ročníku) metody, přístupy a principy podle M. Montessori a to podle Dodatku k ŠVP ZV č. 2.

Od 1.9.2020 je zaveden vzdělávací program „Děti pro budoucnost“ - v úvodu je Montessori svět pro třídy s výukou podle pedagogiky M. Montessori. Současně s tím budou na 1. stupni ve větvi montessori zavedeny postupně věkově smíšené třídy. Plný počet tříd na 1. stupni by měl být dosažen ve školním roce 2021/2022. Kapacita montessori tříd je v ideálním případě 20 – 24 žáků na jednu třídu, přičemž třídy prvního stupně spojují žáky dvou až tří po sobě jdoucích ročníků.

Žáci tříd montessori využívají stejné společné prostory jako ostatní žáci ZŠ.

II. 2. Vybavení školy

Třídy se vzdělávacím programem ZŠ montessori jsou vybaveny tak, aby vyhovovaly základním principům montessori pedagogiky. Tvoří tzv. připravené prostředí, v němž každý najde to, co potřebuje vzhledem ke své vývojové fázi, senzitivnímu období a aktuálnímu vzdělávacímu zájmu. Dbáno je především na to, aby žáci mohli všechny potřebné činnosti zvládnout sami, bez pomoci pedagoga – plánování své samostatné práce, samostatný výběr učebního materiálu, práci s ním, kontrolu správnosti svého řešení, zakládání svých prací do portfolia, úklid třídy a další péči o sebe a prostředí třídy.

Děti si svobodně vybírají místo ve třídě, kde a s kým chtějí pracovat, takže je nutné připravit různorodé možnosti: stolky k samostatné práci, stolky ke společné práci dvojic či skupin, koberečky pro vymezení prostoru při práci na podlaze, podložky nebo tácy pro vymezení prostoru při práci na stolku. Výukové materiály (montessori aj. pomůcky, pracovní listy, knihy atd.) i ostatní pomůcky (výtvarné, hudební, úklidové ad.) jsou umístěny v otevřených skříňkách na policích v jednotlivých učebnách. Pomůcky jsou přehledně uspořádány podle vzdělávacích oblastí a vzájemné posloupnosti. Veškerý materiál je uložen v pohodlném dosahu dětí. Děti využívají i další pomůcky, knihy, encyklopedie a učebnice, kterými škola disponuje a jsou ve sbírkách jednotlivých kabinetů.

Zásadní součástí připraveného prostředí je místo setkávání celého kolektivu – kruh. Je určen ke společným aktivitám s učitelem, k vzájemné komunikaci, k cvičením koncentrace a ticha apod.

Ve třídě je vyhrazen prostor, kam si mohou děti ukládat své osobní věci (jmenovkami označené boxy). Součástí připraveného prostředí je také prostor pro relaxaci.

Mimo prostory třídy mají žáci možnost využívat vybavení školy – tělocvičnu, gymnastickou cvičebnu, učebnu informatiky, ateliér, cvičnou kuchyňku, školní dvůr a další prostory včetně chodeb.

II. 3. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé splňující požadavky na vzdělání podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a dále se vzdělávající v oblasti montessori pedagogiky a respektujícího výchovného přístupu.

Žáci montessori tříd navštěvují v případě zájmu školní družinu. Mohou také navštěvovat zájmové útvary organizované školou v rámci doplňkové činnosti školy, spolky rodičů nebo dalšími externími subjekty, které organizují zájmovou činnost v budově školy.

II. 4. Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

Vzhledem k tomu, že program montessori na naší škole je teprve v začátcích, partnery pro dlouhodobou spolupráci teprve hledáme.

II. 5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Úzká spolupráce s rodiči je velmi důležitá pro jednotné působení a práci s dětmi ve škole i doma v rámci stejných principů. Škola je rodičům otevřena a umožňuje jim po dohodě s třídním pedagogem přístup v době vyučování i mimo něj (v čase provozu školy). Rodiče získávají zpětnou vazbu především sledováním naladění a pohody dítěte, komunikací s ním, nahlížením do portfolia jeho školní práce a porovnáváním výsledků práce dítěte s kritérii zadání úkolů a vlastními možnostmi dítěte, tak jak je znají.

Osvědčené formy spolupráce školy s rodinou jsou:

- pravidelné třídní schůzky rodičů s pedagogy
- schůzky ve třech (dítě, rodič, pedagog) - tripartita
- individuální konzultace rodičů s pedagogem
- možnost zúčastnit se (po dohodě s pedagogy) některého školního dne a vidět tak své dítě zapojené v práci školního kolektivu
- organizování odpoledního montessori klubu spolkem rodičů pod vedením montessori pedagogů
- semináře a přednášky pro rodiče k tématům výchovy a vzdělávání; knihovnička k zapůjčení zajímavých knih
- setkávání a společný program rodičů, dětí a pedagogů mimo vyučování
- zapojování rodičů do školních projektů podle jejich zájmu a profesních možností
- informovanost rodičů o dění ve škole prostřednictvím webových stránek a emailové komunikace, informovanost o činnosti třídy prostřednictvím týdenní zprávy

Další spolupráce je navázána se specialisty v oborech speciální pedagogiky, dětské psychologie, logopedie ad. odborníky při řešení případných vzdělávacích, výchovných aj. problémů jednotlivých žáků.

Škola je fakultní školou Pedagogické fakulty UK Praha, se kterou jí pojí řada realizovaných projektů, pedagogické praxe studentů, spolupráce na výzkumu apod. V rámci operačních programů EU a HMP škola realizuje projekty zaměřené na podporu digitalizace, nových forem a metod výuky a na zavádění projektově pojaté výuky, těchto programů a projektů se účastní rovnocenně žáci a pedagogové větve montessori.

III. Charakteristika školního vzdělávacího programu

III. 1. Zaměření školy – větev montessori

Výchovné a vzdělávací strategie, připravené prostředí tříd, přístup pedagogů k dětem, hodnocení dětí i spolupráce s rodinou a dalšími subjekty jsou postaveny **na dvou pilířích**:

- výchovné postupy založené na principu partnerství v duchu metody respektovat a být respektován,
- vzdělávací strategie vycházející z principů vzdělávacího systému Montessori.

Cílem programu montessori je pomáhat dítěti v poznávání světa i sebe sama. V procesu vzdělávání si dítě – v souladu se svými možnostmi – osvojuje mateřský jazyk, matematiku, cizí jazyky, poznává svět přírody a svět lidí, setkává se s kulturou a uměním, věnuje se fyzickým aktivitám i pracovním činnostem, rozvíjí svá individuální nadání. Prostřednictvím obsahu jednotlivých výukových oborů se učí vyhledávat, interpretovat, posuzovat, vysvětlovat a prakticky využívat informace, kreativně realizovat své nápady, pozitivně komunikovat, kriticky uvažovat, empaticky reagovat na chování druhých a poznávat sám sebe, respektovat své pocity a své potřeby. Poznává různé možnosti a způsoby učení a učí se volit pro sebe takové strategie, které jsou pro ně účinné, spolehlivé a efektivní. Dítě získává dovednost rozhodovat se podle svých reálných zájmů a možností a zároveň brát ohled na možnosti a zájmy druhých.

III. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Pro získávání a rozvoj klíčových kompetencí u žáků využíváme tyto strategie:

- Při výuce využíváme principy montessori pedagogiky. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)
- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKo, KO)
- Se žáky jednáme jako s partnery. Respektujeme jejich individualitu a právo na vlastní názor. (KŘP, KKo, KSP, KO)
- Zapojováním žáků do plánování a realizace řady třídních, školních i mimoškolních akcí je vedeme k sounáležitosti s životem školy a zodpovědnosti za svá rozhodnutí (např. udržování pořádku a výzdoba ve třídách a na chodbách, výroba pomůcek pro práci ve třídách, práce na třídních nebo celoškolních projektech a prezentace jejich výsledků rodičům a přátelům. (KŘP, KKo, KO, KSP, KP)
- V prostorách, kde se nacházejí montessori třídy, jsou umístěny nádoby na tříděný odpad, žáci se aktivně podílejí na třídění odpadu (KO, KP)
- Pro rozvoj zodpovědnosti a sounáležitosti se v pravidelných intervalech střídají „služby“ ve třídě. (KSP, KO, KP)
- Svým chováním a jednáním dáváme žákům vzor respektujícího přístupu k ostatním. (KŘP, KKo, KSP, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě bez umělého dělení na předměty. (KU, KŘP, KP)
- Neomezujeme se pouze na výuku a výchovu v prostorách školy. Využíváme možnosti výuky v přírodě, návštěv kulturních akcí, exkurzí, výletů, škol v přírodě apod. (KU, KKo, KSP, KO, KP)
- Nespokojíme se pouze s teoretickou prezentací učiva. Žáci získávají vědomosti i dovednosti pomocí praktických činností a projektů. (KU, KŘP, KKo, KP)
- Neustále se snažíme propojovat vzdělávací obsah s reálným životem, hledáme možnosti, jak uplatnit nabyté vědomosti v praxi. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)
- Žák má právo svobodné volby místa práce. Proto je mu pro samostatnou práci umožněn pohyb v prostorách přilehlých ke třídám větve montessori i v době vyučování. (KU, KSP, KO, KP)
- Nové téma je žákovi samostatně či ve skupině představeno evokační prezentací s nástinem další možné práce. Tímto způsobem a následnou podporou ze strany učitele

vedeme žáka k zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí a vzdělávání. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)

- Pro usnadnění orientace žáka v jeho povinném vzdělávacím obsahu pro dané období jsou mu poskytnuty myšlenkové mapy či jiné typy přehledu či seznamu vzdělávacího obsahu. Na jejich základě je vzdělávací obsah plánován, realizován i hodnocen. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)
- Při řešení jednotlivých témat jsou žákům k dispozici odborní konzultanti z řad učitelů, různé informační zdroje (PC, Internet, literatura...), učební pomůcky (montessori a jiné) a další potřebný materiál (pozorovací a pokusné sady atd.). (KU, KŘP, KSP, KO, KP)
- Kritéria zpracování zadané samostatné práce jsou vymezována dostatečně jasně, ale zároveň volně, aby žáci měli možnost pracovat kreativně a bez zbytečného omezování jejich vlastního tvůrčího vkladu. (KU, KŘP, KP)
- Pomůcky jsou k dispozici v omezeném množství. Žáci jsou tak vedeni k naplánování si vlastní práce s ohledem na druhé a ke vzájemné komunikaci. (KŘP, KKo, KSP, KO)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá učitel různé metody a formy práce (samostatná práce, práce ve skupině, projektová výuka, laboratorní cvičení, besedy, pracovní činnosti...). (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)
- Učitel dbá na to, aby každá žákova práce dostala zpětnou vazbu – ať již samotným učitelem (písemně nebo při osobní konzultaci), žakovou prezentací před třídou, zpětnou vazbou od spolužáků či jinou formou. (KU, KSP, KKo, KO, KP)
- Pro budování a podporu přátelského klimatu ve třídě využíváme mj. pravidelná komunitní setkávání na kruhu. (KŘP, KKo, KSP, KO)
- Pracujeme s pravidly chování, pravidly činností i zadávaných úkolů. Při jejich vzniku spolupracujeme v maximální míře s žáky, protože právě pravidla, jejichž vytváření se zúčastnili, mají větší sklon respektovat. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO)
- Maximálně se snažíme vytvářet atmosféru přátelství a pozitivního naladění, zejména prostřednictvím pedagogické komunikace, vyjadřování citů a empatie. Vycházíme při tom z přesvědčení, že atmosféra strachu je na překážku jak poznávání, tak i účinné výchovy, a emoční neurčitost vede k neujasněnosti v postojích i činech. (KŘP, KKo, KSP, KO)
- Rozvíjíme u dětí schopnost pracovat se svým rozumem a logikou (kriticky myslet). Vedeme je k tomu, aby byly schopny rozlišit kvalitní a užitečné informace (kritická práce s prameny), uvědomit si klamy a iluze, aby dokázaly lépe vnímat, rozhodovat se a rozumněji jednat. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)

Legenda:

- KU - kompetence k učení
- KŘP - kompetence k řešení problémů
- KKo - kompetence komunikativní
- KSP - kompetence sociální a personální
- KO - kompetence občanské
- KP - kompetence pracovní

III. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Na naší škole se snažíme o bezproblémové zařazení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. Se všemi dětmi ve třídě pracujeme takovým způsobem a zařazujeme takové metody práce, abychom učili žáky toleranci, vzájemnému pochopení, pomoci a rasové snášenlivosti.

Důsledným uplatňováním principů montessori je vytvořeno přirozeně vhodné prostředí pro vzdělávání dětí s rozličnými vzdělávacími potřebami v jednom kolektivu.

Snížení časového stresu, vyloučení soutěží a veřejného srovnávání žáků mezi sebou ze vzdělávacího procesu, věkově smíšený kolektiv, velký podíl samostatné práce dětí a možnosti volby činnosti v celkovém časovém rozvrhu, zapojení co nejvíce smyslů do učení, učení v pohybu, cvičení ticha a koncentrace, to vše zajišťuje vstřícné prostředí pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tito žáci mohou pracovat s konkrétními materiály a názornými pomůckami, učit se společně se spolužáky, učit se pozorováním a nápodobou, pracovat samostatně vlastním tempem na přiměřeně náročných úkolech, opakovat, dokud danou dovednost nezvládnou na své osobní maximum. Mohou si volit dobu k relaxaci podle své potřeby.

Do tříd jsou žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními běžně integrováni a je k nim přístupováno dle jejich individuálních potřeb. Ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka (podpůrné opatření prvního stupně), rozhodne škola o poskytnutí podpůrných opatření 1. stupně (dle potřeby lze vypracovat a realizovat plán pedagogické podpory). Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za podpory speciálního pedagoga.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně vytváří škola již v součinnosti se školským poradenským zařízením (ŠPZ) a na základě jeho doporučení.

Učitel s dítětem pracuje podle doporučení ŠPZ a jeho cílem je ulehčit žákovi práci v problematických oblastech podle rozsahu a stupně poruchy. Realizací principů a metod práce montessori je přirozeně vytvořeno vhodné prostředí pro tyto žáky (např. senzitivní fáze vývoje dítěte, polarita pozornosti, připravené prostředí, práce se specifickým názorným materiálem a možností vlastního prožitku, trojstupňová výuka). Na pravidelných schůzkách s rodiči je konzultována práce žáka, jeho posun, či návrhy dalších metod práce.

Na žádost rodičů a doporučení školského poradenského zařízení zpracuje škola individuální vzdělávací plán (IVP). IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevují vzdělávací obtíže žáka, a se školním poradenským pracovištěm (ŠPP). Na úrovni IVP je možné upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah. IVP je vypracován zpravidla na dobu platnosti Doporučení ŠPZ a zákonný zástupce s ním vyjadřuje souhlas. IVP může být kdykoliv v průběhu platnosti a na základě potřeb žáka upravován. Nejméně jedenkrát ročně IVP vyhodnocují všichni vyučující předmětů, pro které je plán sestavován, opět ve spolupráci se ŠPP.

Zdravotní postižení ani sociální status dítěte není zpravidla (s výjimkou těžkých stavů) stabilní. S proměnou míry postižení nebo znevýhodnění, s proměnou sociokulturního prostředí žáka je tedy nutné upravit stupeň podpůrného opatření. Lze předpokládat, že v průběhu aplikace podpůrného opatření bude učitel nucen dělat časté revize užitého stupně opatření a variovat míru zvolených stupňů podle potřeby žáka.

Uplatňování stupňů podpůrných opatření u žáka je tedy dynamický proces. Podpůrná opatření tak prochází pravidelnou revizí, aby neztratila na účinnosti.

ŠPP (kabinet rozšířené péče) nabízí konzultace učitelům a rodičům, spolupracuje s asistenty pedagogů, monitoruje vyučovací proces.

III. 4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Připravené prostředí, v němž je možné pracovat v různých oblastech vzdělávání na různé úrovni, samostatná práce a svobodná volba činností, respektování senzitivních fází ve vývoji dítěte, využití polarit pozornosti, a tedy možnost soustředěně pracovat až k dokončení zvolené práce, věkově smíšený kolektiv, podpora spolupráce a vzájemné pomoci na úkor soupeření, ale i další principy vyhovují žákům mimořádně nadaným jak v rozvoji jejich nadání, tak v budování jejich sociálního cítění a schopnosti své nadání uplatnit a najít své místo mezi ostatními.

Nadaní žáci mohou postupovat svým vlastním tempem při práci s výukovým materiálem, získávat více informací tématům, která je zajímají, dále prohlubovat již získané vědomosti a dovednosti. Děti, které určitou oblast dobře zvládly, mohou být pomocníkem učitele – pomáhají svým spolužákům, vysvětlují, učí se s nimi. Rády také vytvářejí materiály, které mohou sloužit ostatním k učení a procvičování. Specializují se na své zájmy, které dále rozvíjejí, a tím přinášejí ostatním inspiraci k práci.

Učitel může dítěti zadávat rozšiřující učivo, vhodně ho motivuje k práci „navíc“ a adekvátně ho oceňuje. Nadaný či mimořádně nadaný žák může také po dohodě a podle svého individuálního plánu navštěvovat výuku ve vyšších ročnících a být v probíraném učivu v předstihu.

Učitel zároveň dbá, aby nedošlo u žáka pouze k jednostrannému zaměření a žák se seznamoval s celým vzdělávacím obsahem základního vzdělávání.

Učitel se také snaží o přirozené začlenění talentovaného dítěte do třídního kolektivu, protože ostatní děti mohou mít sklony odlišné děti ze svého středu vyloučit. Mimořádný talent s sebou také často nese výkyvy v chování dítěte, které pedagogové na naší škole řeší citlivým, ale i důsledným přístupem.

Podporujeme nadané žáky v účasti na různých olympiádách, soutěžích a mimoškolních projektech, abychom jim dali další prostor jejich talent dostatečně uplatnit a zažít pocit úspěchu.

Pro žáky mimořádně nadané s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je ŠVP podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

IVP zpracuje škola na žádost rodičů a doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Sestavuje jej třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, a se školním poradenským pracovištěm (ŠPP). IVP je vypracován zpravidla na dobu platnosti Doporučení ŠPZ a zákonný zástupce s ním vyjadřuje souhlas. IVP může být kdykoliv v průběhu platnosti a na základě potřeb žáka upravován. Nejméně jedenkrát ročně IVP vyhodnocují všichni vyučující předmětů, pro které je plán sestavován, opět ve spolupráci se ŠPP.

ŠPP (kabinet rozšířené péče) nabízí konzultace učitelům a rodičům, spolupracuje s asistenty pedagogů, monitoruje vyučovací proces.

III. 5. Začlenění průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Rozvoj schopností poznávání	KV	KV	KV	KV	KV
Sebepoznání a sebepojetí	KV	KV	KV	KV	KV
Seberegulace a sebeorganizace	KV	KV	KV	KV	KV
Psychohygiena	KV	KV	KV	KV	KV
Kreativita	KV	KV	KV	KV	KV
Poznávání lidí	KV	KV	KV	KV	KV
Mezilidské vztahy	KV	KV	KV	KV	KV
Komunikace	KV	KV	KV	KV	KV
Kooperace a kompetice	KV	KV	KV	KV	KV
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KV	KV	KV	KV	KV
Hodnoty, postoje, praktická etika	KV	KV	KV	KV	KV

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola				KV	KV
Občan, občanská společnost a stát				KV	KV
Formy participace občanů v politickém životě				KV	KV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				KV	KV

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímá	KV	KV	KV	KV	KV
Objevujeme Evropu a svět				KV	KV
Jsmo Evropané				KV	KV

Multikulturní výchova (MkV)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní diference	KV	KV	KV	KV	KV
Mezilidské vztahy	KV	KV	KV	KV	KV
Etnický původ	KV	KV	KV	KV	KV
Multikulturalita				KV	KV
Princip sociálního smíru a solidarity				KV	KV

Environmentální výchova (EV)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	KV	KV	KV	KV	KV
Základní podmínky života	KV	KV	KV	KV	KV
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KV	KV	KV	KV	KV
Vztah člověka k prostředí	KV	KV	KV	KV	KV

Mediální výchova (MV)

TO	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	KV	KV	KV	KV	KV
Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality				KV	KV
Stavba mediálních sdělení				KV	KV
Vnímání autora mediálních sdělení				KV	KV
Fungování a vliv médií ve společnosti				KV	KV
Tvorba mediálního sdělení	KV	KV	KV	KV	KV
Práce v realizačním týmu	KV	KV	KV	KV	KV

IV. Učební plán

IV. 1. Tabulace učebního plánu – 1. stupeň montessori

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	1. – 5. r. celkem
Kosmická výchova	22	22	24	25	25	118

Poznámky k učebnímu plánu:

• Vyučovací předmět Kosmická výchova je vytvořen integrací vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce a z průřezových témat.

• Integrace tematických okruhů průřezových témat viz kapitola III. 5. Začlenění průřezových témat a přehled v učebních osnovách.

IV. 2. Přehled využití časové dotace podle RUP – 1. stupeň montessori

Vyučovací předmět	Vzdělávací oblast / obor	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	1. – 5. r. celkem
Kosmická výchova	Český jazyk a literatura	6 + 2	6 + 2	7 + 1	7	7	33 + 5
	Cizí jazyk – anglický jazyk	2	2	3	3	3	9 + 4
	Matematika a její aplikace	4	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 3
	Informační a komunikační technologie				1	1	1 + 1
	Člověk a jeho svět	2 + 1	2 + 1	2 + 1	3	3	12 + 3
	Umění a kultura	2	2	2	3	3	12
	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5
	Celkem		22	22	24	25	25
	Z toho disponibilní časová dotace	5	5	3	2	1	16

červeně vyznačeno využití disponibilních hodin

V. Učební osnovy

V. 1. Učební osnovy pro 1. stupeň

V. 1. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu *Kosmická výchova*

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět *Kosmická výchova* vychází ze vzdělávacího obsahu oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Tělesná výchova, Člověk a svět práce a z průřezových témat.

Časové vymezení / počet hodin v týdenním rozvrhu tříd v daném ročníku

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
22	22	24	25	25

Organizační vymezení

Vyučovací předmět *Kosmická výchova* realizuje vzdělávání v duchu montessori pedagogiky. Vzdělávací obsah všech oborů je integrován do jednoho celku, což umožňuje žákovi poznávat a učit se v souvislostech, ponořit se do zvoleného tématu a důkladně ho prozkoumat, využívat podle svého aktuálního zájmu a potřeby připravené prostředí třídy a veškerý stále dostupný didaktický materiál. Touto cestou lze maximálně využít senzitivních období ve vývoji dítěte k optimálním pokrokům ve vzdělávání. Princip volného pohybu v připraveném prostředí, možnost zvolit si způsob práce a zodpovědnost za svou volbu podporují rozvoj klíčových kompetencí (komp. k učení a řešení problémů, komp. sociální, komunikativní a občanské).

Každý velký tematický celek (velké a malé kosmické příběhy) je učitelem uveden prostřednictvím evokační prezentace, na jejímž základě si žák vybírá oblast, které se bude věnovat hlouběji. Při své práci (ať již samostatně, skupinové či pod vedením pedagoga) má možnost využít všechny dostupné didaktické pomůcky, modely, literaturu, pracovní lity apod. Učí se, využívá a dále zdokonaluje základní dovednosti čtení a psaní, matematické dovednosti, získává nové informace a zkušenosti, učí se je přehledně zaznamenávat a zasazovat je do souvislostí, při zpracování tématu využívá také umělecké výrazové prostředky, učí se spolupracovat, organizovat svou práci, prezentovat výsledky své práce před ostatními, hodnotit svou práci na základě srovnání se zadanými kritérii.

Učitel sleduje práci dětí, vede si záznamy o jejich pokrocích a o oblastech jejich zájmu, hlídá plnění stanovených termínů pro odvedení práce, podle potřeby pomáhá jednotlivým dětem plánovat práci, případně ji rozčlenit do dílčích kroků.

Výuka předmětu se neomezuje na prostory třídy. V duchu principu „vycházení ven“ jsou zařazovány poznávací exkurze, výlety, práce v terénu, práce na projektech mimo prostor třídy, besedy, návštěvy divadla, knihovny apod.

Organizační formy výuky:

- individuální práce dětí (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc, vzájemné učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- práce na elipse, komunitní kruh
- evokace (vedení do nového tématu)
- individuální lekce (učitel – žák)
- skupinové lekce (učitel – skupina žáků)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- společná práce celé třídy podle zadaných kritérií
- domácí práce žáků
- krátkodobé a dlouhodobé projekty

- exkurze, kulturní akce, besedy, přírodovědné a vlastivědné vycházky (seznámení s cílem akce, zadání kritérií – prezentace výstupu), školy v přírodě

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje základní principy montessori pedagogiky
- učitel připravuje prostředí pro samostatnou práci žáků a zajišťuje klid na práci
- učitel diferencuje svůj přístup k dětem podle jejich schopnosti samostatné práce; kde je to možné, ustupuje do pozadí, jinde pomáhá plánovat dílčí kroky a dohlíží na plnění termínů
- učitel ponechává volbu materiálu či tématu, s nímž chce žák pracovat, pokud možno na něm, na jeho individuální připravenosti se problémem zabývat; pořadí, v němž je nutné postupovat, není pevně stanoveno, jen v případě nutnosti učitel dítěti ukáže, co je třeba ještě zvládnout před tím, než může pokročit k materiálu, který si samostatně zvolilo, aby mohlo v práci uspět
- učitel pomáhá dítěti využívat vzdělávací plán (seznam vzdělávacích okruhů), v případě potřeby navrhuje další kroky a oblasti, kterými by se dítě mohlo zabývat; po dohodě s učitelem si žák ve vzdělávacím plánu označuje oblasti vědomostí a dovedností, které již prokazatelně zvládl
- učitel pracuje s dětmi prostřednictvím samostatných (dítě – učitel) nebo skupinových lekcí, v nichž prezentuje postupy práce s pomůckami a materiály
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity (cvičení ticha a koncentrace, oživení společně stanovených pravidel, apod.)
- učitel využívá co nejvíc možností „vycházení ven“; příprava akce, pozorování, práce se získanými informacemi na základě zadaných kritérií, prezentace výstupu před ostatními, reflexe
- učitel uvádí nová velká témata (kosmické příběhy) prostřednictvím poutavých evokací (většinou na elipse, ale také třeba v přírodě) a nabízí náměty k rozpracování
- učitel zadává (někdy ve spolupráci s žáky) kritéria pro výstupy práce (referáty apod.)
- učitel zařazuje pravidelně společné prezentace a sdílení prací dětí
- učitel kontroluje práci, kterou mu žák sám přinese jako dokončenou; pokud najde v práci chyby, upozorní dítě, aby si je vyhledalo, podle potřeby označí blíže místa, kde našel chyby (řádek, příklad); pokud je to třeba, navede dítě k materiálu, na němž může daný problém znovu procvičit, případně mu způsob práce s pomůckou prezentuje v individuální lekci
- dítě si zakládá hotovou práci do svého portfolia, učitel pomáhá dítěti vést si přehled o zvládnutých okruzích učiva
- učitel si vede záznamy o práci jednotlivých dětí

V. 1. 2. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Kosmická výchova - 1. období (1. – 3. ročník)

Výstupy (obor Český jazyk a literatura)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i> ➤ <i>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i> ➤ <i>respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i> ➤ <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i> ➤ <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i> ➤ <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</i> ➤ <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i> ➤ <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i> ➤ <i>píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</i> ➤ <i>píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i> ➤ <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</i> 	<p>Praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé) Čtení s porozuměním</p> <p>Praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)</p> <p>Mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba</p> <p>Mimojazykové prostředky řeči</p> <p>Písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem)</p> <p>Technika psaní (úhledný a čitelný písemný projev)</p> <p>Žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování</p> <p>Pomůcky: příkládací abecedy, pohyblivé abecedy, komody s předměty (první hláska ve slově, poslední hláska ve slově, prostřední hláska ve slově), kolíčkování, kloboučkování, vějíře, kartičky se slabikami, abecední domino, kovové tvary, hmatová písmena, ták na psaní do sypkého materiálu, grafomotorická cvičení, pracovní listy pro jednotlivá psací písmena, materiál na vytváření vlastních sešitů (papíry, řezačka, sešívačka, pravítka, tužky), tematické příkládací karty určené k opisu a přepisu karty s obrázkovými příběhy, přírodními ději, životními cykly k vyprávění dějové posloupnosti</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i> ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i> ➤ <i>porovnává a třídí slova podle zobecněného</i> 	<p>Dlouhé a krátké samohlásky Hláska, písmeno, slabika, slovo, věta Dělení slov Slabikotvorné r, l Dělení hlásek (samohlásky, souhlásky, dvojhásky) Druhy vět Pořadí slov podle druhu vět y/i po měkkých a tvrdých souhláskách</p>	

<p>významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje slovní druhy v základním tvaru ➤ užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ➤ spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy ➤ rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky ➤ odůvodňuje a píše správně: <i>i/y</i> po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; <i>dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě</i> - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování 	<p>Slabiky <i>dě/tě/ně/bě/pě/vě/mě</i> v běžných slovech ú/ů Velká písmena na začátku věty Velká písmena u vlastních jmen Párové souhlásky Abeceda Slova příbuzná Pravopis <i>y/ý</i> ve vyjmenovaných slovech Slovní druhy za použití symbolů slovních druhů Slovesné kategorie (osoba, číslo) Skloňování (pád, číslo, rod) Spojovací výrazy (slov, vět)</p> <p>Pomůcky: Příkladovací karty k tématům (pojmy, třídění pojmů, krátké texty ke čtení) slabikové domino, rýmovací domino soubory předmětů a karet s textem k jednotlivým jazykovým a gramatickým jevům</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ➤ vyjadřuje své pocity z přečteného textu ➤ rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění ➤ pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<p>Poslech literárních textů Zážitkové čtení a naslouchání Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod Základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým</p> <p>Pomůcky: Třídní knihovna (dětské obrázkové encyklopedie, encyklopedie k různým tématům, knihy pro první čtení, knihy pro další čtení, pohádkové knihy, sbírky básniček a říkadel, časopisy)</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebezpečí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>

Výstupy (obor Anglický jazyk)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby</i> ➤ <i>rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje</i> ➤ <i>rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova</i> ➤ <i>pochozí obsah a smysl jednoduché, pomalé, pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění</i> ➤ <i>používá a vyzná se v jednoduchém abecedním slovníku</i> 	<p>Zdvořilostní fráze (Hi! Hello! Bye! Good morning!) Základní pokyny (Stand up. Sit down. Run. Read. Turn around.) Základní otázky (What is your name? How old are you? What is this?) a adekvátní odpovědi (My name is... I am... It is...) Základní barvy, tvary, čísla Základní potraviny, části těla, oděvy, předměty denní potřeby, dopravní prostředky Jednoduché pojmy z přírody – rostliny (tree, flower) a zvířata (základní domácí a divoká). Základní slovní zásoba k tématům: rodina, dům/byt, den, rok, denní činnosti. Základní přivlastňovací zájmena (my, your), předložky (in, on, at) Abeceda Práce s příkladními kartami k jednotlivým tématům Poslechy k daným tématům Čtení jednoduchých krátkých textů k jednotlivým tématům</p> <p>Pomůcky: Příkladní karty k jednotlivým tématům (obrázek – pojem, fráze), karty (obrázek – text) k sestavování dějové posloupnosti CD přehrávač se sluchátky pro samostatný poslech Dětské obrázkové slovníky, slovníky</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>
Výstupy (obor Matematika a její aplikace)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</i> ➤ <i>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</i> ➤ <i>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</i> ➤ <i>provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</i> ➤ <i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</i> 	<p>Kvantita čísel 1 – 10 (červenomodré tyče) Spojení množství a slova Číselné symboly 1 – 10 (smirkové číslice) Pořadí číslic Spojení množství a číselných symbolů Narůstání číselné řady 1 – 9, vizuální vnímání číslic – barevné koráلكové schody Číslice 0 a vznik a narůstání kvantity – skříňka s vřetenky Konstrukce číslic do 11 – 19 a 11 – 99 (Seguinovy tabulky) Seznámení s desítkovou soustavou (zlatý perlový materiál) Seznámení s řády (velká sada karet, známková hra, malé počítadlo, velké počítadlo) Seznámení s některými vlastnostmi čísel – sudá a lichá čísla (číslíce a žetony)</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiéna Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

	<p>Seznámení se se základními početními operacemi sčítání, odčítání, násobení a dělení – malé červenomodré tyče, sčítací proužková tabulka, sčítací prstová tabulka, sčítací barevný had, odčítací proužková tabulka, odčítací prstová tabulka, odčítací barevný had, násobková tabulka, krátké barevné řetězy, dělicí tabulka</p> <p>Práce se zlatým perlovým materiálem a číselnými kartami – postupné zavádění výše uvedených kroků a postupné poznávání jednotlivých početních operací – sčítání, odčítání, násobení a dělení – banka</p> <p>Tvoření čísel a množství, počítání s přechodem jednotlivých řádů (zařazuje se po sčítání a odčítání bez přechodu jednotlivých řádů) – směnárna</p> <p>Známková hra – práce s abstraktnějším materiálem než v bance – propedeutika např. pro práci s penězi</p> <p>Obchod – vracení peněz při platbě určitou částkou, postupné opouštění pomůcky – pamětné počítání, popř. dočítání</p> <p>Orientace v číslech do 100 – stovková tabulka, stovkový koberec, stovkový zlatý řetěz</p> <p>Lineární počítání, množství 1 – 100, pojmenování, propojení s geometrií, počítání po desítkách – objevování desítek, orientace v číselné řadě 1 – 100 – stovkový řetěz</p> <p>Orientace v číslech do 1000 – tisícový zlatý řetěz</p> <p>Lineární počítání, množství 1 – 1 000, pojmenování, zkušenost s geometrickým srovnáním, počítání po stovkách – objevování stovek, hledání „stovkových řetězů“, počítání po desítkách – objevování desítek, orientace v číselné řadě 1 – 1 000. – tisícový řetěz</p> <p>Orientace v číselné řadě 1 – 100, jiný pohled na číselnou řadu – stovková tabulka</p> <p>Zlomky – zlomkové kruhy</p> <p>Převod délkových jednotek – červenomodré tyče, hmotnostní (různé druhy vah), objemové i časové jednotky</p> <p>Orientace v čase</p> <p>Peněžní jednotky – obchod, převod, vracení (dočítání) peněz</p> <p>Porozumění, čtení a vytváření jednoduchých grafů, diagramů a tabulek</p> <p>Vyhledávání informací ze slovníků, encyklopedií, internetu, tabulek a jejich třídění</p> <p>Čtení z jízdnic řádů</p> <p>Čtení a psaní římských číslic</p>	
--	--	--

	Počítání aritmetického průměru Základní útvary v rovině (práce v terénu, práce s pravítkem, kružítkem, konstruktivní trojúhelníky, modré trojúhelníky, sada dlaždic, tangramy) Základní útvary v prostoru (práce v terénu, modrá tělesa) jednotky délky měření délky obvod geometrických tvarů	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času ➤ popisuje jednoduché závislosti z praktického života ➤ doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel 	Převod délkových jednotek – červenomodré tyče , hmotnostní (různé druhy vah) objemové i časové jednotky Orientace v čase Peněžní jednotky – obchod , převod, vracení (dočítání) peněz Porozumění, čtení a vytváření jednoduchých grafů, diagramů a tabulek Vyhledávání informací ze slovníků, encyklopedií, internetu, tabulek a jejich třídění Čtení z jízdních řádů Čtení a psaní římských číslic Počítání aritmetického průměru	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci ➤ porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky ➤ rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	Základní útvary v rovině (práce v terénu, práce s pravítkem, kružítkem, konstruktivní trojúhelníky, modré trojúhelníky, sada dlaždic - tangramy) Základní útvary v prostoru (práce v terénu, modrá tělesa) jednotky délky měření délky obvod geometrických tvarů	
Výstupy (obor Člověk a jeho svět)	Učivo	TO průřezových témat
<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ➤ začlení své město do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, městě ➤ rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost 	<p>Vesmír – galaxie – sluneční soustava – planeta Země (tvorba modelů, poměr velikostí, příkladací karty...) globus, mapa světa – kontinenty, mapa Evropy – státy, EU, mapa ČR – kraje</p> <p>Můj domov, moje město: Praha - adresa domova, školy - doprava (bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace, dopravní síť) - okolní krajina, co ji tvoří, co je přírodní, co lidským výtvořem - průzkumné výpravy, exkurze, práce s mapou, měřítko</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

		<p>EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>
<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ➤ odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	<p>Já a moje rodina Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, soužití, zaměstnání jednotlivých členů rodiny, nadání a přednosti lidí kolem nás, práce fyzická a duševní, zaměstnání</p> <p>chování lidí – pravidla slušného chování, zvládání vlastní emocionality, předcházení konfliktům každý jsme jiný, každý můžeme něčím přispět k fungujícímu celku právo a spravedlnost – práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy vlastnictví – druhy, ochrana, způsoby placení kultura – kulturní instituce základní globální problémy</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MkV Kulturní diference Mezilidské vztahy Etnický původ</p>
<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ➤ pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije ➤ uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost 	<p>Orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, denní režim, roční období, kalendář Tradice, svátky, zvyky, pranostiky Oslavy svátků, zaznamenávání událostí do třídního kalendáře Současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života, rodinná historie Regionální památky Praha – proměny v čase, proměny okolí) Báje, mýty, pověsti – minulost kraje, předků, domov, vlast, rodný kraj</p> <p>Různé využití časové osy, tvorba časových os k různým tématům</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>

<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i> ➤ <i>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i> ➤ <i>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i> 	<p>Látky a jejich vlastnosti, měření veličin Voda a vzduch Nerosty a horniny, půda Rostliny, houby, živočichové Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody Rizika v přírodě Příroda v koloběhu ročních období</p> <p>Pomůcky: Příkládací karty k jednotlivým tématům (osvojování a třídění pojmů a informací) Reálné předměty (sbírka hornin, tvorba herbáře, předměty k nácviku třídění odpadů, materiál na pokusy) Lupy, pozorovací krabičky na hmyz, mikroskop, ...</p> <p>Vycházení ven do terénu, pokusy ve třídě i venku, exkurze Sledování a zaznamenávání změn počasí</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p>
<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i> ➤ <i>rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i> ➤ <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i> ➤ <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i> 	<p>Moje tělo – stavba těla, smysly, chrup Zdravý životní styl, zdravá strava, hygiena Partnerské vztahy, základy sexuální výchovy Dopravní výchova Osobní bezpečí, přivolání pomoci Mimořádná událost</p> <p>Pomůcky: Modely lidského těla a jeho částí Encyklopedie k tématu Tvorba potravinové pyramidy zdravého stravování Příprava zdravého pohoštění Besedy (např. dentální hygiena) a exkurze Dopravní hřiště</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p>

Výstupy (obor Hudební výchova)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně přesně a rytmicky správně v jednohlase ➤ rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem ➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře ➤ reaguje pohybem na znějící hudbu (metrum, tempo, dynamika, směr melodie) ➤ rozlišuje jednotlivé kvality tónů, pozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby ➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, rozezná hudbu instrumentální, vokální a vokálně instrumentální 	<p>Zpěv a mluvené slovo Rytmizování, improvizace, hra na ozvěnu Zpěv písní v různém taktu (3/4, 4/4) Základní seznámení s notovým záznamem Hra na jednoduché hudební nástroje, výroba jednoduchých (rytmických) nástrojů Poslech nahrávek i živé hudby (návštěva koncertu, muzikanti mezi námi) Poznávání dalších hudebních nástrojů (příkládací karty) Seznámení s významnými hudebními osobnostmi Výrazové prostředky hudby Pohybové vyjádření hudby Interpretace</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>
Výstupy (obor Výtvarná výchova)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ ➤ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace ➤ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky ➤ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností ➤ na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, 	<p>Plošná tvorba Kompozice Barvy Výtvarný přepis skutečnosti, proporce Modelování a tvarování Práce s různými materiály a různými technikami Tvorba podle předlohy Ilustrace Tvorba podle vlastní fantazie Využití vlastního těla jako výtvarného prostředku Seznámení s významnými malíři, ilustrátory apod. Umělecká díla – historie a současnost Vnímání uměleckého díla Interpretace uměleckého díla Tvorba mimo prostor třídy, využití venkovního prostoru a dostupných přírodních materiálů Výpravy za uměním, exkurze, návštěva galerie</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MV Kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>

<p><i>vybral či upravil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i> ➤ <i>pracuje podle slovního návodu a předlohy</i> 		
Výstupy (obor Tělesná výchova)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</i> ➤ <i>spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech</i> ➤ <i>uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</i> ➤ <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</i> 	<p>Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her Turistika a pobyt v přírodě Plavání Komunikace v TV Zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
Výstupy (obor Člověk a svět práce)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i> ➤ <i>pracuje podle slovního návodu i podle předlohy</i> 	<p>Využití vlastností různých materiálů Práce s různým pracovním nářadím Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem Tradiční řemesla</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</i> 	<p>Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), Sestavování modelů</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</i> ➤ <i>pečuje o nenáročné rostliny</i> 	<p>Rostliny – pozorování, pěstování, sběr a využití, třídění (příkládací karty) Práce v terénu – pozorování ve volné přírodě, pěstování na školní zahradě, ve třídě, doma – zaznamenávání výsledků pěstování, sběr dat Práce s informacemi a daty – využití literatury (encyklopedie), vyhledávání a třídění Prezentace výsledků práce</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>připraví tabuli pro jednoduché stolování</i> ➤ <i>chová se vhodně při stolování</i> 	<p>Využití svátečních situací – oslavy, svátky, zakončení projektů, odpoledne pro rodiče – k uspořádání slavnosti: pozvánky, rozpočet a nákup, příprava pohoštění, příprava prostředí, společenské chování</p>	<p>OSV Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>

V. 1. 3. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Kosmická výchova - 2. období (4. – 5. ročník)

Výstupy (obor Český jazyk a literatura)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas ➤ rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává ➤ posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení ➤ reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta ➤ vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku ➤ rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě ➤ volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru ➤ rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace ➤ píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry ➤ sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti 	<p>Praktické čtení (znalost orientačních prvků v textu) Komunikační žánry: vzkaz, zpráva, oznámení Základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování) Mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) Technika psaní (přehledný písemný projev, formální úprava textu) Žánry písemného projevu: omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník)</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>VDO Občanská společnost a škola</p> <p>MV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality Stavba mediálních sdělení Vnímání autora mediálních sdělení Fungování a vliv médií ve společnosti Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová ➤ rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku ➤ určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu 	<p>Mnohoznačná slova Antonyma Synonyma Slova nadřazená, podřazená, souřadná Slovníky Slova příbuzná Předpona a přípona, kořen slova Tvary slov Psaní ě/je v kořenech slov Pravopis y/ý v příbuzných slovech vyjmenovaných slov</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary ➤ vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty ➤ odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí ➤ užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje ➤ píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách ➤ zvládá základní příklady syntaktického pravopisu 	<p>Psaní předpon s/z/vz Psaní předpon typu roz-, bez-, od-, před- Psaní zdvojených souhlásek v běžné slovní zásobě Podstatná jména Slovesné kategorie (osoba, číslo, způsob, čas) Skloňování (pád, číslo, rod, vzor) Skloňování číslovek Spisovné tvary a nespisovné tvary v mluveném projevu Správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen, sloves a číslovek v mluveném projevu Slova citově zabarvená Přísudek a podmět Nevyjádřený, holý, rozvitý, několikanásobný podmět Shoda přísudku s podmětem Základní skladebná dvojice Souvětí a věta jednoduchá Čárky v souvětí před běžnými spojovacími výrazy Přímá řeč, uvozovací věta</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma ➤ rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů ➤ při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	<p>Poslech literárních textů Zážitkové čtení a naslouchání Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod Základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>
<p>Výstupy (obor Anglický jazyk)</p>	<p>Učivo</p>	<p>TO průřezových témat</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozumí známým slovům a jednoduchým větám ve vztahu k osvojovanému tématu ➤ rozumí obsahu a textu jednoduchých autentických materiálů a využívá je při své práci ➤ čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu ➤ vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku 	<p>Tematické okruhy: rodina, domov, škola, volný čas a zájmy, oblékání, nakupování, příroda, počasí, důležité zeměpisné údaje, cestování, orientace v prostoru, svátky, tradice a zvyky Zdvořilostní fráze a pravidla komunikace v běžných situacích Význam slov v kontextu, synonyma, antonyma Typy vět (věta oznamovací, tvorba otázky a záporu), pořádek slov ve větě Práce s příkládacími kartami Čtení různých textů</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ používá dvojjazyčný slovník ➤ sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení a odpověď na sdělení, vyplní své základní údaje do formuláře ➤ reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu či jednoduché konverzace ➤ obměňuje krátké texty se zachováním smyslu sdělení ➤ aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví, rozloučí se, poskytne požadovanou informaci 	<p>Psaní jednoduchých vět Básničky a písničky Poslech Práce se slovníkem Krátké, jednoduché anglické resumé jako součást výsledku práce na projektech a při zpracovávání zvolených témat, krátký mluvený výstup v angličtině, jako součást referátů prezentovaných před spolužáky</p>	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p>
<p>Výstupy (obor Matematika a její aplikace)</p>	<p>Učivo</p>	<p>TO průřezových témat</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení 	<p>Komutativní zákon pro násobení – barevné koráلكové schody, šedé číselné čtverečky Distributivní zákon pro násobení – barevné koráلكové schody, bílé a šedé číselné čtverečky, sady malých číselných karet, zlatý perlový materiál, závorky</p>	<p>OSV Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepečetí Seberegulace a sebeorganizace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel 	<p>Sčítání, odčítání, násobení, dělení dvouciferným dělitelem barevný perlový materiál, zlatý perlový materiál, známková hra, multiplikační tabule (násobení víceciferných činitelů – algoritmy činností, písemné násobení), malé počítadlo, velké počítadlo, známková hra, zlaté ploché počítadlo, velké dělení (vizuální vnímání jednotlivých řádů, algoritmus dělení, přechod k písemnému velkému dělení), kolíčeková deska</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zaokrouhuje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel 	<p>Orientace na číselné ose v oboru přirozených čísel 1 – 1 000 000 Správné pořadí početních úkonů důležitých pro dosažení správných výsledků Zaokrouhlování přirozených čísel</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel 	<p>Propojení dosavadní zkušenosti s praxí – obchod, banka, směnárna, pracovní sešity, řešení a tvoření slovních úloh i v rámci probíraných projektů</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku</i> ➤ <i>porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel</i> ➤ <i>přečte zápise desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty</i> ➤ <i>porozumí významu znaku “-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</i> 	<p>Zlomky – symbol, zápis, další pojmenování – kovové zlomkové kruhy, kovové dělené čtverce, kovové zlomkové trojúhelníky, 3 krabice s konstruktivními trojúhelníky, dělicí figurky Úvod do desetinných čísel (pojmenování, množství) – kovové zlomkové kruhy, barevné korálky a krychličky, číselné karty, žlutá tabulka pro desetinná čísla, multiplikační tabule Záporné číslo - záporná hadí hra</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vyhledává, sbírá a třídí data</i> ➤ <i>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</i> ➤ <i>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce</i> 	<p>Práce v rámci témat a projektů, praktické využití při prezentaci výsledků pozorování, zkoumání, pokusů Trojúhelníková komoda – práce s různými druhy trojúhelníků, objevování stran, vrcholů, základů, výšek, středů stran, Poznávání úhlů Používání správné techniky rýsování Rýsování čtverce, obdélníku, trojúhelníku, kružnice</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i> 	<p>Odvozování a výpočet obvodů a obsahů geometrických tvarů – čtverec, obdélník, trojúhelník, n-úhelník – geometrická komoda, žluté trojúhelníky, délky lomených čar, základní jednotky – převody Grafické sčítání a odčítání úsečky</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i> 	<p>Pojmy svislý, vodorovný, šikmý, sestrojování rovnoběžky, různoběžky, kolmice, hledání souvislostí, vztahů, zákonitostí – geometrická komoda Sestrojování pravého úhlu, kolmost – kolmice Jednoduché konstrukční úlohy podle zadání Správné používání pravítka, kružítka, trojúhelníku s ryskou</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</i> 	<p>Odvození obsahu čtverce, obdélníku - žluté trojúhelníky, geometrická komoda, trojúhelníková komoda, velká a malá šestiúhelníková komoda Základní jednotky obsahu</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</i> ➤ <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a</i> 	<p>Pomůcky: kovové útvary, trojúhelníková komoda, modré trojúhelníky Osa souměrnosti</p>	

<i>algoritmech školské matematiky</i>		
Výstupy (obor Informační a komunikační technologie)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie</i> ➤ <i>respektuje pravidla bezpečné práce s hw i sw a postupuje poučeně v případě jejich závady</i> ➤ <i>chrání data před poškozením, ztrátou, zneužitím</i> ➤ <i>při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</i> ➤ <i>komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</i> ➤ <i>vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích</i> ➤ <i>pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru</i> 	<p>Pravidla při práci se školním PC</p> <p>Seznámení s počítačem – jeho základní části, uvedení do provozu, orientace na klávesnici, práce s myší, ochrana dat, zálohování, pravidla bezpečnosti práce s hardwarem a softwarem</p> <p>Práce se složkami a soubory (vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunutí, odstranění), struktura složek</p> <p>Operační systém – práce s okny, ikony</p> <p>Textový editor – otevření a zavření souboru, uložení, písmo, vložení obrázku</p> <p>Práce s textem při přípravě prezentace vlastní práce</p> <p>Grafický editor – malování (otevření a zavření souboru, uložení, obrázek)</p> <p>Internet – vyhledávání informací k tématům při samostatné a skupinové práci, uložení obrázku či textu z webové stránky</p> <p>Diskuze o věrohodnosti zdrojů, způsoby ověřování informací</p> <p>Elektronická pošta – elektronická adresa, psaní, čtení a mazání dopisu, příloha</p> <p>Desatero bezpečného internetu</p>	<p>OSV</p> <p>Osobnostní rozvoj</p> <p>Sociální rozvoj</p> <p>Morální rozvoj</p> <p>MV</p> <p>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality</p> <p>Stavba mediálních sdělení</p> <p>Vnímání autora mediálních sdělení</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Tvorba mediálního sdělení</p> <p>Práce v realizačním týmu</p>
Výstupy (obor Člověk a jeho svět)	Učivo	TO průřezových témat
<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i> ➤ <i>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> ➤ <i>rozeznává mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</i> ➤ <i>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým</i> 	<p>ČR - geografie, sousední státy, obyvatelstvo, kraje, obce, politický systém, státní správa a samospráva, státní symboly</p> <p>Praha, správa</p> <p>Evropa a svět – orientace na mapě - přírodní útvary, státy, hlavní města</p> <p>Určování polohy, mapy, světové strany,</p> <p>Zásady bezpečného a šetrného pohybu v přírodě</p>	

<p><i>způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i> ➤ <i>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i> 		
<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</i> ➤ <i>rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</i> ➤ <i>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤ <i>poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</i> 	<p>Chování a jednání jedince – rodinné a příbuzenské vztahy, názory, komunikace, lidská práva a povinnosti, demokracie, mezilidské vztahy, kultura Pravidla chování ve škole a jejich dodržování</p> <p>Finanční gramotnost – plánování nákupu, nákupy, dluhy, spoření, půjčky</p> <p>Životní prostředí – ochrana ŽP, ovlivňování ŽP člověkem, školní zahrada, odpady</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p> <p>VDO Občanská společnost a škola Princip demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MkV Kulturní diference Lidské vztahy Multikulturalita Principy sociální smíru a solidarity</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>
<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i> ➤ <i>využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení</i> 	<p>Čas Orientace na časové ose Současnost, minulost ČR a Prahy Historické prameny (knihovny, muzea, galerie, encyklopedie, odborná literatura apod.) Státní svátky, významné dějinné události</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Morální rozvoj Sociální rozvoj</p> <p>VDO Formy participace občanů</p>

<p><i>minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i> ➤ <i>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</i> ➤ <i>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i> 	<p>Kalendář, pranostiky, letopočet, zvyky Ontogeneze člověka, generace Báje, mýty, pověsti Náboženství</p>	<p>v politickém životě</p> <p>MV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>MkV Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity</p>
<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</i> ➤ <i>vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</i> ➤ <i>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</i> ➤ <i>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i> ➤ <i>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</i> 	<p>Rovnováha přírody (živá, neživá příroda), zásahy člověka Roční období (proměny živé přírody), střídání období, časová pásma Klasifikace organismů, přizpůsobení se prostředí Vztah a rovnováha organismu a životního prostředí Koloběh vody, vzduch, půda Podnebí a počasí Odpady Pohromy a katastrofy Pokusy – jejich průběh a výsledek</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p> <p>EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p> <p>VMEGS Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MkV Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>VDO Formy participace občanů v politickém životě</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i> ➤ <i>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i> 		
<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i> ➤ <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i> ➤ <i>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</i> ➤ <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</i> ➤ <i>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i> ➤ <i>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i> ➤ <i>rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</i> ➤ <i>uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i> 	<p>Lidské tělo a život Zdravý způsob života Lidská ontogeneze Bezpečné chování Dopravní výchova Život ohrožující chování Gender Rozdíly mezi pohlavími Základy sexuální výchovy Závislost Formy násilí Návykové látky Dopravní výchova Pravidla chování za mimořádných událostí Základy první pomoci</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p> <p>VDO Principy demokracie jako formy vlády a rozhodování Občanská společnost a škola Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí Základní podmínky života Vztah člověka k prostředí</p> <p>MkV Lidské vztahy MV Interpretace vztahů mediálního sdělení a reality</p>

Výstupy (obor Hudební výchova)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně přesně a rytmicky správně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách ➤ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou v notách ➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře či k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní ➤ rozpozná hudební formu jednoduché skladby ➤ provádí jednoduché hudební improvizace ➤ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, vytváří taneční improvizace ➤ v proudu znějící hudby rozpozná výrazné tempové, dynamické a harmonické změny a rozezná některé z užitých hudebních výrazových prostředků 	<p>Zpěv písní různých žánrů Práce s výškou, délkou a silou tónu Rytmizování, improvizace, hra na ozvěnu Zpěv písní v různém taktu (3/4, 4/4, 2/4) Práce s notovým záznamem Hra na jednoduché hudební nástroje, výroba jednoduchých (rytmických) nástrojů Poslech nahrávek i živé hudby různých stylů a žánrů (návštěva koncertu, muzikanti mezi námi) Třídění hudebních nástrojů (příkládací karty) Výrazové prostředky hudby Hudební styly a žánry Pohybové vyjádření hudby Interpretace Seznámení s významnými hudebními osobnostmi</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj</p> <p>MV, EGS Evropa a svět nás zajímá</p>
Výstupy (obor Výtvarná výchova)	Učivo	TO průřezových témat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) ➤ užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model ➤ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy 	<p>Plošná tvorba Prostorová tvorba Objektová a akční tvorba Kompozice Barvy Výtvarný přepis skutečnosti, proporce Modelování a tvarování Práce s různými materiály a různými technikami Tvorba podle předlohy Ilustrace Tvorba podle vlastní fantazie Využití vlastního těla jako výtvarného prostředku Seznámení s významnými malíři, ilustrátory apod. Umělecká díla – historie a současnost Vnímání uměleckého díla Interpretace uměleckého díla</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p> <p>MV, EGS Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MV Kritické vnímání mediálního sdělení Vnímání autora mediálních sdělení Fungování a vliv médií ve společnosti Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</i> ➤ <i>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</i> ➤ <i>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i> ➤ <i>nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</i> 	<p>Tvorba mimo prostor třídy, využití venkovního prostoru a dostupných přírodních materiálů Výpravy za uměním, exkurze, návštěva galerie</p>	
<p>Výstupy (obor Tělesná výchova)</p>	<p>Učivo</p>	<p>TO průřezových témat</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</i> ➤ <i>respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i> ➤ <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i> ➤ <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i> ➤ <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i> ➤ <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i> 	<p>Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti Koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her Turistika a pobyt v přírodě Plavání Základní tělocvičné pojmy (názvy pohybových činností, názvy tělocvičného nářadí a náčiní) Orientace v pravidlech sportu a soutěží Základní tělocvičné povely</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> ➤ <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i> ➤ <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> ➤ <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i> ➤ <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i> ➤ <i>zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</i> ➤ <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i> ➤ <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i> 	<p>Organizace prostoru a činností Znalost a dodržování pravidel, fair play Zdroje informací o pohybových činnostech</p>	
<p>Výstupy (obor Člověk a svět práce)</p>	<p>Učivo</p>	<p>TO průřezových témat</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</i> ➤ <i>využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</i> ➤ <i>volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</i> ➤ <i>udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<p>Vlastnosti materiálu Pracovní pomůcky a nástroje Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</i> ➤ <i>pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</i> ➤ <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<p>Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování</i> ➤ <i>ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny</i> ➤ <i>volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i> ➤ <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<p>Rostliny – pozorování, pěstování, sběr a využití, třídění (příkládací karty) Práce v terénu – pozorování ve volné přírodě, pěstování na školní zahradě, ve třídě, doma – zaznamenávání výsledků pěstování, sběr dat Práce s informacemi a daty – využití literatury (encyklopedie), Vyhledávání a třídění Prezentace výsledků práce</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p> <p>EV Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověk k životnímu prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>orientuje se v základním vybavení kuchyně</i> ➤ <i>připraví samostatně jednoduchý pokrm</i> ➤ <i>dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování</i> ➤ <i>udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</i> 	<p>Využití svátečních situací – oslavy, svátky, zakončení projektů, odpoledne pro rodiče – k uspořádání slavnosti: organizace, pozvánky, rozpočet a nákup, příprava pohoštění, příprava prostředí, společenské chování, úklid</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj</p>

VI. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

VI. 1. Pravidla pro hodnocení žáka

Pedagogické principy montessori, uplatňované i v oblasti hodnocení výsledků vzdělávání žáků, pomáhají vytvářet bezpečné prostředí, z něhož je zcela vyloučeno srovnávání (srovnávání dětí a jejich výkonů mezi sebou ze strany učitele, zejména veřejné), manipulace pomocí odměn, pochval, poznámek a trestů, vnější hodnocení osobnosti dítěte a zbytečný časový stres.

Zásady a způsoby hodnocení:

- učitel si váží práce dítěte a partnersky ji oceňuje,
- učitel poskytuje dítěti v průběhu celého procesu vzdělávání zpětnou vazbu, která je potřebná pro úspěšný průběh vzdělávání; poskytuje žákovi informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku práce,
- učitel popisuje a hodnotí pouze práci dítěte, nikoli jeho osobu (vyvaruje se zvláště užívání tzv. „nálepek“ a manipulačních pojmenování),
- klasifikace a porovnávání dětí mezi sebou nebo důraz na jejich výkonové pořadí je v rozporu s principy pedagogického systému montessori,
- děti jsou vedeny k hodnocení své vlastní práce a na jeho základě k dalšímu plánování své práce,
- chyba je chápána jako jeden z ukazatelů při posuzování své vlastní práce a jako pomocník při volbě dalších činností a postupů,
- významný je pro žáka i prvek zpětné vazby ze strany spolužáků,
- podklady pro celkové hodnocení shromažďuje učitel v průběhu celého roku (záznamy o práci dítěte, hodnocení skupinových prací, portfolio dítěte apod.), nikoliv nárazově (ústní nebo písemné zkoušení). Podklady získané touto cestou mají pro žáka tu výhodu, že odpadá prvek stresu a nervozity z testování a zkoušení, díky čemuž nedochází ke zkreslení skutečně dosažených výsledků vzdělávání,
- celkové hodnocení výsledků vzdělávání, včetně chování žáka (pololetní a závěrečné vysvědčení) má ve všech ročnících výhradně formu slovního hodnocení. Hodnocení, resp. vysvědčení je adresné, učitel se v něm obrací přímo na žáka. Při hodnocení učitel popisuje individuální pokrok dítěte v dosahování očekávaných výstupů oborů a dovedností v rámci klíčových kompetencí. Důležitý je nejen výsledek práce žáka, ale také její průběh a snaha, kterou žák projevuje. Učitel užívá popisný jazyk bez subjektivních vyjádření. Velký důraz je kladen na vhodnou a výstižnou formulaci a pozitivní vyjadřování, což jsou nástroje podporující vnitřní motivaci žáka k dalšímu učení,
- o výsledcích vzdělávání žáka jsou kromě něho samotného informováni i jeho zákonní zástupci, a to třemi základními formami – konzultacemi, měsíčním písemným hodnocením a vysvědčením na konci 1. a 2. pololetí,
- rodiče mohou konzultovat výsledky vzdělávání svého dítěte v domluvených termínech při konzultacích ve třech (učitel – dítě – zákonný zástupce), při nichž společně proberou dosažené výsledky a mohou společně naplánovat další postup práce. Konzultace jsou nabízeny minimálně dvakrát do roka, a to ve čtvrtletích mezi půlročním a ročním hodnocením. V případě potřeby mohou být konzultace i častěji.

Poznámka: Slovní hodnocení se na známky převádí pouze na vyžádání školy, na kterou se žák hlásí (víceletá gymnázia, třetí stupeň), nebo školy, na kterou žák v průběhu povinné školní docházky přestupuje.

Samostatnou kapitolou pro hodnocení jsou případy, kdy žák je v domácím vzdělávání, dosáhl v konkrétním předmětu vysoké absence (nad 30%) či navštěvuje po určitý časový úsek (obvykle 1 školní rok) jinou školu. Potom jsou podklady pro hodnocení tohoto žáka získávány na základě komisionálního přezkoušení, případně předloženého předmětového portfolia.

VI. 2. Kritéria hodnocení žáka

Kritéria pro hodnocení žáka se odvíjejí od klíčových kompetencí. Učitel před každou činností žáky informuje, jaká jsou kritéria pro splnění dané činnosti. Důležitým prvkem pro vnitřní motivaci žáka je, že se na stanovování kritérií také určitou měrou podílí. Posiluje to jeho samostatnost v plánování a přebírání zodpovědnosti za vlastní učení. Kritéria se odvíjejí od konkrétní činnosti a úkolu.

Pomocí stanovených kritérií učitel zhodnotí, jak a do jaké míry bylo předpokládaných dovedností a vědomostí dosaženo.

Učitel při hodnocení žáka přihlíží:

- ke školní práci – připravenosti, aktivnímu zapojení se do práce a chování ve škole
- k aktuální dosažené úrovni klíčových kompetencí žáka
- k měřitelným výsledkům – vyhodnotitelným výsledkům dílčích výstupů
- k domácí přípravě a její prezentaci ve škole
- ke stavu a vedení předmětového portfolia

Učitel při získávání většiny podkladů pro hodnocení využívá především tyto metody a formy:

- soustavné diagnostické pozorování žáka v edukačním procesu
- dialog s žákem ve všech oblastech edukace
- analýzu výsledků činnosti žáka
- konzultace s ostatními učiteli
- konzultace (podle potřeby) s psychologem či odborným lékařem

Přístup učitele k hodnocení:

- učitel si uvědomuje motivační funkci hodnocení a jeho formativní význam
- bere při hodnocení výsledků vzdělávání na zřetel dosažení cílů daného stupně vzdělávání
- rozvíjí dovednost sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků
- přistupuje k hodnocení objektivně, s přiměřenou náročností a pedagogickým taktem vůči žákovi
- poskytuje žákovi možnost, prostor a čas pro to, aby se mohl stále zlepšovat
- uvědomuje si, že mezi žáky existují rozdíly v přístupu k práci; že stupeň zapojení se a zájem dítěte v průběhu dne kolísá

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků:

- učitel zahrne v celkovém hodnocení kvalitu práce, aktivitu, píli, snahu a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé hodnocené období
- oznamuje žákovi výsledek hodnocení
- je povinen vést evidenci o hodnocení žáka a zabezpečí stanoveným způsobem informování zákonného zástupce žáka

Hlavní kritéria využívaná pro hodnocení výchovných a vzdělávacích výsledků žáka

Organizace učení:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie,
- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení,
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- poznává smysl a cíl učení,
- má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich,
- nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.

Dokončení a zakládání práce:

- výsledky zvolené i zadané práce smysluplně seřadí a založí,
- vytváří prezentační portfolia,
- systematicky dokončí svou práci vzhledem ke stanovenému cíli a termínu.

Kontrola vlastní práce:

- kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich,
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situacích, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů,
- vytváří si reálnou představu o sobě samém.

Písemná a ústní komunikace:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Samostatná práce:

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje stanovená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Práce ve skupinách:

- posoudí pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl svou práci zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky své spolupráce a diskutuje o nich,
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje,
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi,

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Naslouchání a účast během skupinových rozhovorů:

- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Dodržování dohodnutých pravidel:

- rozpozná a pochopí nastalé situace, přemýšlí o případných nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob jejich řešení,
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí,
- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Zapojování se do dění ve škole a třídě:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Vnímání okolního prostředí:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni,
- rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem,
- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu,

- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit.

Využití získaných informací a dovedností v běžném životě:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem,
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti,
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje stanovená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Využití získaných informací a dovedností v konkrétních vzdělávacích oblastech:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy,
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy,
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti,
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Kritéria pro převod slovního hodnocení na klasifikační stupně

Závěrečné hodnocení	Plnění a zvládnutí očekávaných výstupů	Osobní přístup žáka k výuce	Aktivní práce žáka ve výuce	Práce podle pokynů učitele
výborně	Plní s velmi drobnými nedostatky.	Zahrnuje velmi pečlivou a pravidelnou přípravu na vyučování (ústní, písemnou i praktickou) a její odpovídající projev (až na výjimku vždy přesný, estetický a tvořivý). Žák jeví zájem o téma.	Je velmi aktivní, samostatný, velmi dobře spolupracuje s vyučujícími i ostatními spolužáky.	Pracuje samostatně a tvořivě podle pokynů, pouze výjimečně s podporou vyučujícího.
chvalitebně	Plní s pouze drobnými nedostatky a chybami.	Zahrnuje pečlivou a většinou pravidelnou přípravu na vyučování (ústní, písemnou i praktickou) a její odpovídající projev (v převážné většině přesný, estetický a tvořivý). Žák většinou jeví zájem o téma.	Je většinou aktivní, samostatný, dobře spolupracuje s vyučujícími i ostatními spolužáky.	Pracuje samostatně a tvořivě podle pokynů za občasnou podpory vyučujícího.
dobře	Plní s chybami a nedostatky.	Zahrnuje neúplnou přípravu na vyučování (ústní, písemnou i praktickou) a její odpovídající projev (ne příliš přesný, estetický a tvořivý). Žák občas jeví zájem o téma.	Je občas aktivní, méně samostatný, ale spolupracuje s vyučujícími i ostatními spolužáky.	Pracuje s podporou učitele, většinou se řídí jeho pokyny.
dostatečně	Plní se závažnějšími chybami a nedostatky.	Zahrnuje nepečlivou a nepravidelnou přípravu na vyučování (ústní, písemnou i praktickou) a její odpovídající projev (nepřesný, málo estetický). Žák jen ojediněle jeví zájem o téma.	Je převážně pasivní, nesamostatný, špatně spolupracuje s vyučujícími i ostatními spolužáky.	Žák pracuje jen s trvalou podporou a pomocí učitele, často se neřídí jeho pokyny.
nedostatečně	Neplní.	Chybějící příprava na vyučování. Nejeví zájem o téma.	Samostatně nepracuje, s ostatními nespupracuje.	Není schopen pracovat ani s trvalou podporou a pomocí učitele, neřídí se jeho pokyny.

VII. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Autoevaluace školy je autoevaluační proces, který má vést ke zkvalitnění ŠVP, vyučovacího a výchovného procesu, ale i školy jako celku (drobné změny v ŠVP budou prováděny v případě potřeby každoročně, zásadní změny jednou za 4 roky).

Oblasti, které budeme v rámci autoevaluace ŠVP sledovat:

- soulad ŠVP s RVP ZV
- efektivita výuky, dosahované výsledky
- dostatečný prostor pro rozvoj kompetencí
- respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků
- klima školy, spolupráce s rodiči a veřejností
- hodnocení žáků a rozvoj jejich schopnosti sebehodnocení
- práce učitelů, práce vedení školy
- materiální, technické a hygienické podmínky

Cílem autoevaluačního procesu bude získat zpětnou vazbu o tom, jak je náš ŠVP úspěšný, získat přehled o jeho kladech, záporech možnostech i rizicích a podle těchto informací upravit některé části ŠVP (každoročně) případně celý ŠVP (za 4 roky).

Jako **nástroje** budeme používat rozhovory, skupinové diskuse, hospitace, výsledky žáků, interní testy a externí testy např. Kalibro, příp. SCIO, a dotazníková šetření mezi učiteli, žáky a rodiči.

Kritéria budeme volit operativně podle oblastí, kterou budeme v dané chvíli sledovat. Využijeme všech pozitivních nápadů, které se v autoevaluačním procesu objeví. V podstatě půjde o základní varianty:

- Spokojenost (nad 75 % spokojených odpovědí) – není nutná změna
- Částečná spokojenost (75 – 50 % spokojených odpovědí) - částečná změna je žádoucí
- Nespokojenost (pod 50 % spokojených odpovědí) - změna je nezbytná

Evaluace bude rozvržena do několika etap:

1. etapa – tvorba ŠVP
2. etapa – zavádění
3. etapa – autoevaluace vždy po 1 školním roce (květen) – doladování (červen)
4. etapa – autoevaluace po 4 letech – celková analýza, případná komplexnější změna

Zdroje, poděkování

Při tvorbě ŠVP pro první stupeň „Montessori svět“ jsme přímo vycházeli ze vzdělávacích programů ŠVP pro ZŠ „Dítě je tvůrcem sebe sama“, programu montessori, který je realizovaný při ZŠ Liberec, ulice 5. května 64/49 a ze ŠVP pro ZŠ CESTA – Montessori, který je realizován ZŠ a MŠ Na Beránku v Praze 12.

V části VII. Autoevaluace školy jsme vycházeli ze ŠVP pro ZŠ „Montessori Dlouhý lán“, který je realizovaný v Základní škole a Mateřské škole Praha 6, Na Dlouhém lánu 43.

Za cenné rady a poskytnutí částí programů děkujeme paní PhDr. Olze Doležalové a paní Mgr. Martině Minsterové.

Zkratky

ČR	- Česká republika
EGS	- Evropské a globální souvislosti
EU	- Evropská unie
EV	- Environmentální výchova
HMP	- Hlavní město Praha
IČO	- Identifikační číslo organizace
IVP	- individuální vzdělávací plán
IZO	- Identifikační znak organizace
KKo	- kompetence komunikativní
KO	- kompetence občanské
KP	- kompetence pracovní
KŘP	- kompetence k řešení problémů
KSP	- kompetence sociální a personální
KU	- kompetence k učení
KV	- Kosmická výchova
MkV	- Multikulturní výchova
MŠ	- mateřská škola
MV	- Mediální výchova
OSV	- Osobnostní a sociální výchova
PO	- podpůrné opatření
RVP ZV	- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání
ŠPP	- Školní poradenské pracoviště (Kabinet rozšířené péče)
ŠPZ	- Školní poradenské zařízení (Pedagogicko-psychologická poradna)
ŠVP	- Školní vzdělávací program
TO	- tematická oblast
TV	- Tělesná výchova
UK	- Univerzita Karlova
VDO	- Výchova demokratického občana
VMEGS	- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
ZŠ	- základní škola